Відгук

офіційного опонента, доктора медичних наук,
професора, зав.кафедри педіатрії з дитячими інфекційними хворобами
медичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет» МОН
України **Горленко Олесі Михайлівни**
на дисертаційну роботу аспіранта **Тутки Михайла Мирославовича**
на тему: «Особливості хірургічної тактики при гострому панкреатиті з порушеннями вуглеводного обміну»

подану до захисту у спеціалізовану вчену раду ДФ 35.600.188 ДФ35.600.188, яка створена згідно до наказу ректора Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького МОН України № 3031-з від 31.10.2024 на підставі рішення Вченої ради ЛНМУ імені Данила Галицького №ВР-9 від 30.10.2024 року для розгляду та проведення разовогозахисту дисертації на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 22 Охорона здоров'я за спеціальністю 222 Медицина.

1. Виконання освітньої наукової програми.

Аспірантом Тутка Михайло Мирославовичем індивідуальний навчальний план виконано у повному об'ємі відповідно до освітньо-наукової програми аспірантури Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, що повністю відповідає Національній рамці кваліфікацій та вимог Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 № 261.

Аспірант Тутка М.М. володіє глибинними знаннями зі спеціальності, оволодів загальнонауковими (філософськими) базовими знаннями, спрямованими на формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору; набув універсальних навичок дослідника, зокрема, усної та письмової презентації результатів власного наукового дослідження українською мовою, застосування сучасних інформаційних технологій у науковій діяльності, організації та проведення навчальних занять, управління науковими проектами та складання пропозицій щодо фінансування наукових досліджень, реєстрації прав інтелектуальної власності; здобув бажаний об'єм навичок достатніх для представлення та обговорення результатів своєї наукової роботи іноземною мовою (англійською) в усній формі, а також для повного розуміння англомовних наукових текстів із спеціальності «хірургія».

2. Виконання індивідуального плану наукової роботи (наукова складова освітньо-наукової програми). Індивідуальний план наукової роботи аспіранта Тутки М.М. був затверджений рішенням вченої ради Львівського

національного медичного університету імені Данила Галицького. Науковий керівник – Андрющенко Віктор Петрович, завідувач кафедри загальної хірургії Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, доктор медичних наук, професор. Термін виконання роботи: 2020-2025 роки. Всі розділи індивідуального плану наукової роботи виконані своєчасно в установлені терміни, що підтверджено результатами піврічної проміжної, підсумкової (річної) та заключної атестації. Дослідження (клінічні, лабораторні, інструментальні, статистичні) проведені своєчасно і в повному обсязі із застосуванням сучасних та інформативних методів.

3. Актуальність дисертації.

Дисертаційна робота аспіранта Тутки М.М. присвячена актуальній проблемі хірургії, яка полягає в тому, що постійно зростаюча захворюваність в останні роки, на гострий панкреатит особливо у пацієнтів з порушеннями вуглеводного обміну є серйозною медичною та соціальною проблемою. Тому, незважаючи на велику кількість робіт присвячених лікування хворих на гострий панкреатит, залишається неохопленою проблемою хірургічного лікування, особливо у пацієнтів з порушеннями вуглеводного обміну. Впровадження нових методів діагностики та оперативного лікування хворих з гострою запальною патологією підшлункової залози (особливо у пацієнтів з фоновими порушеннями вуглеводного обміну) дозволить запобігти розвитку та формуванню ускладнень і покращити якість життя хворих, сприятиме профілактиці можливих ускладнень, як у ранньому періопераційному періоді, так і у майбутньому. На підставі визначеної актуальності було сформульовано мету, завдання та методи дослідження.

4. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційна робота Тутки М.М. на тему «Особливості хірургічної тактики при гострому панкреатиті з порушеннями вуглеводного обміну» виконана у відповідності до плану НДР Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького і є фрагментом наукової теми «Обґрунтувати тактику хірургічного лікування запальних і незапальних захворювань підшлункової залози, тулуба та нижніх кінцівок при їх ускладненому клінічному перебігу» (державний реєстраційний номер № 0120U002132, УДК:616.37:617.54:617.58]-002-036.17-089) термін виконання: 2020 – 2024 роки. Автор є виконавцем фрагментів досліджень, присвячених гострому панкреатиту.

5.Наукові положення, розроблені особисто здобувачем, та їх новизна.

Автором, на підставі проведеного дослідження, удосконалено тактику діагностики пацієнтів з поєднаними (з порушеннями вуглеводного обміну)

ускладненнями гострого панкреатиту шляхом аналізу передопераційних факторів ризику, вікових та гендерних особливостей, анатомічних передумов.

Встановлено вікові та етіологічні особливості розвитку ускладнень клінічного перебігу гострого панкреатиту за наявності виражених метаболічних порушень вуглеводного обміну. Уперше здійснений систематизований аналіз чинників гіперглікемії в клінічному перебігу патологічного процесу та виявлено зростання рівня цукру у парапанкреатичних рідинних скупченнях.

Уточнено наукові дані стосовно патоморфологічних змін паренхіми підшлункової залози, зокрема її екзокринного та ендокринного апарату при наявних змінах вуглеводного обміну.

Науково обґрунтовано тактику хірургічного лікування даних категорій пацієнтів з пріоритетним застосуванням мінімально інвазивних операційних технологій.

Мультидисциплінарний підхід до комплексного хірургічного лікування даного контингенту пацієнтів (гострому панкреатиті з порушеннями вуглеводного обміну) створює об'єктивні передумови для повноцінного і всебічного науково-теоретичного вивчення проблеми гострого панкреатиту з врахуванням відомих і вперше виявлених чинників, що є предметом дослідження різних спеціальностей – топографічної та патологічної анатомії, цитоморфології, мікробіології, фізичної хімії, патофізіології, радіології, ендоскопії, інтенсивної терапії, анестезіології та хірургії з екстраполяцією отриманих даних на теоретичні та практично-прикладні аспекти діагностичної і сучасної лікувальної тактики. Власне, подібний підхід сприяє отриманню, накопиченню та співставленню даних різних дисциплін, аналізу їх взаємозв'язку і взаємодії в рамках об'єкту дослідження – гострого панкреатиту.

6. Нові науково обґрунтовані теоретичні та / або статистичні результати проведених здобувачем досліджень, що мають істотне значення для певної галузі знань та підтверджуються документами, які засвідчують проведення таких досліджень. Діагностично цінним в дисертації є оптимізація ведення пацієнтів з гострим панкреатитом та фоновими метаболічними порушеннями.

У результаті, наукові дослідження опрацьовані та запроваджені у діяльність лікувальних установ практичної охорони здоров'я:

Спосіб корекції метаболічних порушень у хірургічному лікуванні пацієнтів з гострими ураженнями органів панкреато-біліарної зони (Патент на корисну модель № 145882 Україна. № u 2020 04891; Заявка від 30.07.2020.; Опубл. 06.01.2021, Бюл. № 1)

Експрес-спосіб виявлення гіперглікемії шляхом якісної оцінки рівня цукру у парапанкреатичних рідинних скупченнях.

Доведено доцільність застосування малоінвазивних операційних втручань в якості пріоритетних в хірургічному лікуванні гострого панкреатиту з порушеннями вуглеводного обміну.

Науково обґрунтовано доцільність виокремлення вуглеводних порушень при гострому панкреатиті у вигляді гіперглікемії, як одного з вірогідних ускладнень захворювання. Вперше здійснений систематизований аналіз чинників гіперглікемії в клінічному перебігу патологічного процесу та виявлено зростання рівня цукру у парапанкреатичних рідинних скупченнях. Уточнено наукові дані стосовно патоморфологічних змін паренхіми підшлункової залози, зокрема її екзокринного та ендокринного апарату при наявних змінах вуглеводного обміну. Науково обґрунтованотактику хірургічного лікування даних категорій пацієнтів з пріоритетним застосуванням мінімально інвазивних операційних технологій.

Новітні висновки практичного значення впроваджено у навчальний процес та науково-дослідну роботу на кафедрі хірургії і проктології НУОЗ України ім. П.Л. Шупика.

7. Ступінь обґрунтованості та достовірності положень, висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації.

В основу дисертаційного дослідження покладено особистий досвід результатів обстеження та хірургічного лікування За ходом виконання дослідження та опрацювання вибірки 96 пацієнтів, в яких діагностовано гострий панкреатит, які з 2016 по 2022 рр. лікувалися в міському панкреатологічному центрі м. Львова (кафедра загальної хірургії на базі КНП «КЛШД» м. Львова, у теперішній час кафедра базується в «Лікарні Святого Пантелеймона» Комунального некомерційного підприємства «Львівське територіальне медичне об’єднання «Багатопрофільна клінічна лікарня інтенсивних методів лікування та швидкої медичної допомоги»), верифіковано (13,9 %) випадків тромбозу в басейні нижньої порожнистої вени, з яких 11 (78,6 %) проявились клінічно, а саме, набряком кінцівки, пастозністю та больовим синдромом. За ходом дослідження 9 сигніфікантних предикторів, які стосувались пацієнтів з гострим неускладненим та ускладненим калькульозним холециститом, виокремлено монофакторним аналізом та обчислено регресійним послідовним багатофакторним аналізом Вальда. Ними виявились наступні показники: Іл-1β, ФНП-α, Іл-4, протромбіновий індекс, загальний фібриноген, D-димери, МНВ, бали за шкалою Caprini, бали згідно шкали Rogers.

Відтак, опрацьовано об’єктивізовані прогностичні моделі для випадків ускладненого та неускладненого гострого панкреатиту, які містять перелік факторів ризику венозних тромбозів та емболій перед операційним втручанням

і в післяопераційному періоді, а їх прогностичну значимість виражено у відсотках.

Автором проведена об'єктивізація передумов поєднаних ускладнень дуоденальних виразок, причиннонаслідковий аналіз, оцінка післяопераційних показників, виділення прогностичних критеріїв із побудовою моделі ризику.

При аналізі отриманих результатів здобувачем Туткою Михайлом Мирославовичом було застосовано стандартні програми Microsoft Excel 5.0 та Statistica 6.0. Статистичні розрахунки здійснено із використанням програмного забезпечення RStudio v. 1.1.442 та R Commander v.2.4-4.

Достовірність даних підтверджена достатнім обсягом спостережень та використанням надійних методів статистичної обробки даних. Обрані автором методи діагностики та оцінки ефективності лікування є сучасними, інформативними, що дозволило автору виконати мету та завдання дослідження. Отримані автором результати дослідження обґрунтовані та достовірні. Основні положення, висновки та рекомендації, які сформульовані в дисертації цілковито грунтуються на підставі отриманих результатів дисертаційної роботи.

8. Апробація результатів дисертації.

Основні наукові положення, висновки та практичні рекомендації дисертаційного дослідження доповідалися та обговорювалися на наукових форумах різних рівнів: Основні наукові положення дисертаційного дослідження оприлюднено на наукових формах різного рівня: конференція у Чернівцях (II Буковинський хірургічний форум 3-4 жовтня 2019 року), конференція у Івано-Франківську (Інновації в медицині та фармації, 28-30 березня 2024), конференція у Львові (Актуальні питання морфології, 17 травня 2024), а також на розширеному засіданні кафедри загальної хірургії Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького.

9. Повнота опублікування результатів дисертації, кількість наукових публікацій та конкретний особистий внесок здобувача до всіх наукових публікацій, опублікованих зі співавторами та зарахованих за темою дисертації. Основні наукові результати висвітлені у публікаціях та розкривають основний зміст дисертації. За матеріалами дисертації опубліковано 9 наукових праць, з них 5 – у фахових наукових виданнях, рекомендованих ДАК України та науково метричних базах Scopus - 2, одержано 1 деклараційний патент України на корисну модель.

Провідний внесок за обсягом у матеріали публікацій належить аспіранту, який брав участь в статистичній обробці та аналізі одержаних результатів, підготовці матеріалів до друку.

10. Особистий внесок здобувача в одержання наукових результатів, що виносяться на захист.

Дисертаційна робота є завершеним самостійним науковим дослідженням Автор самостійно проаналізував сучасну літературу з проблеми, здійснив інформаційний та патентний пошуки. Автором особисто була сформульована мета роботи, поставлені основні завдання, та підібрані методи дослідження, які необхідні для виконання поставлених задач. Особисто автором проведено анамнестичні, клінічні, інструментальні, дослідження за темою дисертації, вивчено ефективність запропонованих способів хірургічного лікування Особисто автором проведено впровадження результатів досліджень в клінічну практику. Сумісно з науковим керівником сформульовані висновки та практичні рекомендації роботи.

Автором самостійно опрацьовано отримані результати, здійснено їх статистичне обчислення. За участі наукового керівника сформульовано висновки і практичні рекомендації. У наукових статтях, опублікованих дисертантом, йому належить фактичний матеріал та визначальна участь у написанні наукових робіт і підготовки до опублікування.

Спеціальність, якій відповідає дисертація: дисертація повністю відповідає паспорту спеціальності галузі знань 22 Охорона здоров'я за спеціальністю 222 Медицина.

11. Відомості щодо проведення біоетичної експертизи дисертації на етапі планування роботи та повторної біоетичної експертизи дисертаційного дослідження щодо відповідності дотримання принципів і норм біоетики за результатами відкритого розгляду матеріалів дисертацій на засіданні Комісії з питань етики Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького.

Аспірантом Тутка М.М. вчасно представлені всі матеріали в комісію з питань етики Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького. Заява була оформлена відповідно до базових документів - Додаток № 2 до Порядку проведення наукових досліджень і експериментальних розробок із залученням людини та Додаток № 3 до Порядку проведення наукових досліджень і експериментальних розробок із залученням людини у Львівському національному медичному університеті імені Данила Галицького (Інформована добровільна згода пацієнта на участь у науковому дослідженні / експериментальній розробці). За висновком Протокол засідання комісії з питань етики свідчить про повну відповідність діючим нормам і стандартам, а також матеріалам, поданим на етапі планування роботи. (протокол №2 від 17 лютого р., №6 від 04 червня 2024 р.)

12. Єдність змісту роботи, оцінка мови, стилю дисертації та зауваження щодо оформлення дисертації.

Матеріали дисертації викладено послідовно у формально-логічний спосіб з дотриманням науково стилю викладення. Дисертаційна робота написана українською мовою на 167 сторінках друкованого тексту, з яких 121 -

основного тексту, і складається з анотації, вступу, 4 розділів власних досліджень, аналізу і узагальнення отриманих результатів, висновків, практичних рекомендацій, списку використаної літератури (434 джерела, з яких 161 латиницею). Робота ілюстрована 31 рисунками, містить 14 таблиць.

Питання, які виникли при ознайомленні з дисертаційною роботою:

1. Чи залежав розвиток цукрового діабету від важкості перебігу гострого панкреатиту?
2. Коли спостерігалися максимальні показники підняття глюкози (на якому етапі дослідження)?

Зауваження:

1. Дисертація незначно перевантажена рисунками, опис яких бажано було б більш детально представити в текстовому варіанті.
2. Зустрічаються поодинокі граматичні та стилістичні помилки. Вказані зауваження не принципові та не впливають на цінність виконаної дисертаційної роботи.

13. Дані про відсутність текстових запозичень та порушень академічної доброчесності (академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації, фальсифікації). За результатами перевірки та аналізу матеріалів дисертації Тутки М.М. не було виявлено ознак академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації, фальсифікації Подані до захисту наукові досягнення є власним напрацюванням аспіранта Тутки М. М., всі інші цитовані наукові результати супроводжуються посиланнями на їх авторів та джерела опублікування.

14. Набуття теоретичних знань, умінь, навичок та відповідних компетентностей. Відповідність дисертації вимогам п. 10 «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою КМУ від 06.03.2019 № 167 та «Вимогам до оформлення дисертації», затвердженими наказом МОН України від 12.01.2017 № 40. Аспірант Тутка М.М. придбав необхідні теоретичні знання, уміння, навички та інші компетентності, достатні для продукування нових ідей, розв’язання комплексних проблем у галузі професійної та інвестиційно-інноваційної діяльності, також оволодів методологією наукової та педагогічної діяльності, а також провів власне наукове дослідження, результати якого мають новизну, теоретичне та практичне значення

На підставі розгляду дисертації, наукових публікацій, у яких висвітлені основні наукові результати дисертації, встановлено, що результати виконаного наукового дослідження аспіранта вирішують важливе наукове завдання – наведено теоретичне та практичне розв’язання актуального завдання сучасної хірургічної панкреатології, а саме, поліпшення результатів лікування хворих на

гострий панкреатит з наявними глікемічними порушеннями на основі реалізації методології мультидисциплінарного підходу з вивченням патоморфологічних змін ендокринного апарату підшлункової залози, з'ясуванням чинників розвитку гіперглікемії, а також обгрунтуванням хірургічної тактики шляхом пріоритетного використання мінімально інвазивних операційних технологій. Представлена нова діагностика та лікувальна тактика із застосуванням удосконалених методів хірургічного лікування.

За основними змістовними ознаками, актуальністю, науковою новизною та обгрунтованістю основних положень, висновків і рекомендацій, теоретичним і практичним значенням, дисертаційна робота Тутки Михайла Мирославовича повністю відповідає вимогам до оформлення дисертації, затвердженим наказом МОН України від 12.01.2017 №40, п. 10,11 «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 167 від 6 березня 2019 року та п.6-7 «Порядку присудження та скасування рішення про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, а її автор заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 Медицина.

Опонент
Д.мед.н.,професор зав.кафедри педіатрії
з дитячими інфекційними хворобами
медичного факультету
ДВНЗ «Ужгородський
національний університет» МОН України Олеся ГОРЛЕНКО

Підпис д.мед.н., проф. О.М.Горленко засвідчую
Вчений секретар ДВНЗ «УжНУ» Олена МЕЛЬНИК